

Til Stortingets Energikomite
Fra Kraftfylka
Dato 21.10.16
Emne Høringsinnspill Statsbudsjettet 2017

Kraftfylka (Samarbeidande Kraftfylke) er ei interesseforening for 11 fylkeskommuner med store kraftinteresser med formål å sikre at en størst mulig del av verdiskapinga blir værende igjen i de områdene der vannkraftressursene finnes og verdiene blir skapt.

Ved behandlinga av Energimeldinga¹ i vår avviste Stortinget kontant regjeringas forslag om å styrke vannkraftprodusentenes økonomi gjennom å svekke konsesjonskraftregimet. Det er vi svært tilfredse med. Samtidig er vi ikke i tvil om at beskrivelsen meldinga gav av vannkraftprodusentenes utfordringer var riktig. Store investeringer må, kan og bør gjøres de neste årene.

Vedlikeholdsbehovet er stort, potensialet for miljøvennlig utvikling av nye kilowattimer likeså. Investeringsbehovet sammenfaller med lave kraftpriser og investeringsbeslutningene sitter langt inne. Når vi da ser at **grunnrenteskatten**, det som skulle være en skatt på superprofitt, i noen tilfeller er det som avgjør hvilken vei beslutningen tipper, må vi reagere. Den foreslåtte økningen i skatten er ikke provenynøytral, den bidrar til å svekke kraftprodusentenes økonomi og investeringene i viktige fornybarprosjekter. **Satsen bør ikke økes, og beregning av friinntekten endres** slik bransjen har bedt om.

Videre er det viktig å være oppmerksom på den **effekten grunnrenteskatten har på fordelinga av kraftverdiene** ved at den kommer i fradrag i eiendomsskattegrunnlaget. Skattesatsen har økt fra 27 til 33 prosent siden 1997. Nå foreslås den satt til 34,3 %. Utviklingen gir betydelige reduksjoner i kommunenes eiendomsskatt og er en de facto omfordeling av kraftverdier fra kommune til stat. Eiere i kraftproduksjon får også reduserte utbytter. **Kommunesektorens andel av kraftinntektene må nå gjenopprettes og sikres. Dette kan gjøres gjennom en økning av naturressursskatten**, som er kommunesektorens andel av grunnrenta. Naturressursskatten samordnes med overskuddsskatten og medfører ingen skattebelastning for kraftprodusentene². Kronesatsen for skatten har stått fast siden 1997. Det gir **en faktisk reduksjon i kommunesektorens andel av grunnrenta på 40%**. Statens andel har økt tilsvarende. Kommunesektorens andel må nå gjenopprettes og satsen må deretter justeres med prisstigningen hvert år.

Regjeringa foreslår igjen å avvikle ordninga med **tilskudd til utjevning av overføringstariffer**. Kraftfylka har over tid påpekt urimeligheten i at nettareffene i enkelte områder har blitt svært høye og bedt om at tiltak slik at ikke de regionene hvor krafta produseres må bære alle de netterelaterte kostnadene for fornybarsatsinga. Regjeringen ønsker denne ordninga avviklet fordi tilskuddene går til de aller minste selskapene, som etter dere syn burde slå seg sammen og slik få ned kostnadene. Sammenslåing av nettselskaper vil i noen tilfeller kunne bidra til det. Det finnes noen få gode eksempler. Men strukturendringer tar tid og må være eierstyrt. I tillegg får nettselskapene 7 års utsettelse på full harmonisering av tariffene, for å spare de kundene i "ekteskapene" som i dag har lave tariffer. I så måte er det **for tidlig å avvikle utjamningsordninga nå**.

¹ Stortingsmelding nr 25 (2015-2016)

² Prop 1 LS, Skatter, avgifter, toll (2016-2017), Kap. 2.3.2, Kraftverksbeskatning

Det betyr ikke at vi mener ordninga er optimal. Den bidrar i liten grad til å løse de faktiske utfordringene vi ser med høye nettkostnader i enkelte områder. For det første er den selvfølgelig for liten. Høyeste tilskudd i fjor var 2900 kroner per år for en alminnelig husholding. De reelle forskjellene mellom høyeste og laveste nettariffer i dag 12000 kroner per år. Utjamningsordninga omfatter også svært få av landets selskaper, og også kun de aller minste. Men også de store regionale nettselskapene opplever nå kostnadsøkninger det er vanskelig å forsvare overfor kunder flest, og ikke minst næringslivet.

Hovedproblemet med ordninga er at den ikke går inn i den viktigste årsaken til at forskjellene i nettleie stadig øker: Høye investeringer som en følge av fornybarsatinga, samtidig som at produksjon ikke bidrar til det lokale spleiselaget. Kraftprodusentenes bidrag går rett til Statnett. Regjeringa har nå bedt NVE utrede effekten av ei ordning hvor innmatingstariffen blir liggende igjen i regionalnettet (distribusjonsnettet). Det er svært positivt at man nå faktisk ser på dette, slik som mange av oss har bedt om over flere år. Vi trenger ingen utredning for å si at dette vil gi høyere inntekter i områder med mye produksjon knyttet til regionalnettet. Ei heller for å si at dette vil medføre høyere sentralnettstariff for alle. Den økningen bør Stortinget være beredt til å forsvare. Det er intet anna enn ei oppretting av dagens urimelige fordeling av kostnader.

Stortinget bør derfor støtte regjeringas initiativ i dette henseende, men også forutsette at endret forskrift og implementering av denne kommer raskt på plass. Utfasinga av nettujamningsordninga bør definitivt avventes til så skjer og man bør vurdere om den kan videreføres som en overgangsordning der dette er nødvendig.